REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 99. Brașov, Joi 4 (17) Maiŭ. 1900.

Aniversarea de adĭ.

Brașov, 3 Maiŭ.

Amintirea dilei de 3/15 Maiŭ — adĭ scriem 3/16 Maiŭ, fiind-că după călindarul nostru julian anul secular 1900 este tot-odată și an visect, — în care di acum cincĭ-decĭ și doi de anĭ poporul nostru după vécurĭ de iobăgiă șĭ-a serbat redeșteptarea și renascerea sa națională, este și trebue sĕ fiă scumpă inimii fiă-cărui Român.

Dilele marĭ în viața unei națiunĭ sunt tot atâtea puncte de popas și de orientare pe cărările ei, de unde se póte reculege sufletesce privind înderĕt și înainte, ca sĕ-șĭ țină direcțiunea dréptă și sĕ nu rĕtăcéscă.

Așa și noi Românii dintre Tisa și Carpațĭ avem pe 3/15 Maiŭ 1848 ca mare arătător pe drumul greu și spinos, ce trebue sĕ-l străbată națiunea nóstră în urmărirea sfintelor ei nisuințe de emancipare și de libertate.

De ar înțelege toțĭ frații cât de mult atêrnă succesul întregei munce și a tuturor luptelor nóstre dela aceea, ca ochii noștri sĕ nu scape nicĭ un moment din vedere acel mare arătător și cu mic cu mare, orĭ în ce împrejurărĭ, din salonul bogatului, din coliba sĕracului și până în fundul închisorilor, în carĭ ne aruncă despotismul prigonitor al contrarilor, sĕ avem și sĕ vedem mereu înaintea ochilor noștri fâlfăind mândrul steag în jurul căruia s'au grupat înaintașii noștri în lupta pentru libertatea și drepturile națiunei române.

Fiă-care părinte trebue sĕ-șĭ țină de cea mai scumpă datoriă a sa de-a spune fiilor sĕi, ce a însemnat și ce însémnă pentru noi Românii diua de 3 Maiŭ; sĕ le spună și sĕ le esplice, ce va sĕ însemne, când fiiĭ unei națiunĭ se légă între ei cu jurămênt sĕ lupte în cea mai strînsă unire frățéscă și sĕ nu se odihnéscă până ce nu vor redobêndi drepturile națiunei române.

Trebue sĕ aibă pe cine-va aceste tinere mlădițe, fiă părintele lor séu preotul, dascălul séu alt amic și bun sfătuitor, care, la asemenĭ ocasiunĭ, cum e aniversarea dilelor în vecĭ memorabile ale marei adunărĭ naționale române de pe Câmpul Libertății, sĕ le arate, care este idealul, ce trebue sĕ încăldéscă și sĕ hrănéscă inima junimei române și care este și trebue sĕ fiă chiămarea Românului deștept și cinstit în mijlocul poporului sĕu.

Și fiind-că e vorba de marele ideal național al junimei, ne bucurăm din suflet, că putem constata frumosul și nobilul esemplu de iubire de națiune și de însuflețire pentru idealul ei, ce l'a dat tinerimea nóstră universitară în timpul din urmă în cunoscuta cestiune Iancu.

Orĭ cât de posomorîtă ar fi situațiunea actuală politică a poporului nostru, datorită vitregelor împrejurărĭ și crudelor prigonirĭ dușmane, dér în parte nu neînsĕmnată și greșelelor și slăbiciunilor nóstre, trebue sĕ ne simțim încuragiațĭ și putem privi cu încredere la viitorul națiunei nóstre, pe câtă vreme brava ei junime va fi cu tot sufletul devotată causei sale drepte, păstrând în pieptul ei ca o comóră sfântă idealul național.

Vremile de față, cu tóte neajunsurile și ticăloșiile lor, sunt, ce-i drept, puțin priinciόse pentru-ca sĕ facă sĕ încolțéscă acésta iubire și acest devotament nestrămutat în inima tinerimei nóstre. Cu atât mai mare este meritul acelora, carĭ condușĭ de simțul curat național cultivă cu îngrijire în inima junimei române sĕmînța divină, din care va avé sĕ rĕsară spiritul menit a prepara un viitor mai bun și mai demn mult încercatului nostru popor.

Și nu mai trebue sĕ spunem cât de neprețuită este în asemenĭ vremurĭ însă-șĭ purtarea bărbătéscă și seriósă a tinerimei gata de a-șĭ apĕra naționalismul ei curat, cu orĭ-ce jertfă.

Vai și amar va fi de acel popor, care n'ar sci sĕ prețuéscă acésta, vai de aceia, carĭ ar lua în deșert nobilele frământărĭ ale sufletului națiunei, care de când esistă istoria popórelor și-a aflat întotdéuna cea mai viuă espresiune în sentimentele tinerimei.

Décă însĕ memoria marei dile din viața națiunei nóstre ne face sĕ privim cu drag și cu îngrijire de viitor la junimea nóstră, ea ne îndémnă tot-odată sĕ căutăm în jurul nostru și sĕ trecem în revistă faptele bărbaților noștri chemațĭ a sfătui și a conduce poporul în dile grele.

Am mărturisi ceea-ce în adevĕr nu este convingerea nóstră, décă am susține și față cu bărbații luptătorĭ ai națiunei, că atitudinea lor actuală, între olaltă și în raport cu marile probleme ale organasițiunei și ale luptelor nóstre naționale, ni-ar oferi momente de încuragiare.

Nu voim sĕ alterăm sĕrbătoréscа amintire din momentul de față, constatând relele ce s'au încuibat între noi mai ales de un șir de anĭ încóce și carĭ au trecut acum de pe terenul politic și pe cel bisericesc. Vom dice numai, că nu este rĕu, care sĕ n'aibă leacul sĕu, și avem speranță firmă, că se va găsi leacul, care nu numai sĕ pună stavilă, dér sĕ și nimicéscă din rădĕcină virusul disolvant, ce a început sĕ atace organismul nostru național. Acest organism este încă destul de sănĕtos, pentru-ca sĕ pótă resista veninului, de care este amenințat.

Nicĭ acésta însĕ nu se va puté petrece de sine, fără aplicarea antidotului necesar.

Bărbații credincioșĭ și devotați causei națiunei nóstre, reamintindu-șĭ cele petrecute înainte cu cincĭ-decĭ și doi de anĭ, vor afla de sigur mai ușor îndemn, razim și direcțiune pentru lucrarea lor în favorul consolidării forțelor nóstre naționale. Privind la stégul falnic, ce ne-a condus în luptele nóstre de emancipare, ei se vor îmbărbăta și-șĭ vor oțeli forțele și energia. Astfel vor sci sĕ braveze în momentul suprem pericolul, ce ne amenință adĭ mai mult dinăuntru, decât dinafară.

Incheiând, nu putem sĕ nu repețim cuvintele, ce le-am scris, tot din incidentul sĕrbării de adĭ, un an după marea conferență națională dela 1881:

A sosit timpul sĕ tragem odată resultanta din esperiențele, ce le-am făcut dela 1848 încóce și sĕ dovedim mai multă maturitate politică.

Noua cvotă. Alaltăerĭ după amiadĭ s'a ținut conferența deputațiunilor pentru stabilirea cvotei. Desbaterea a fost scurtă și drept resultat s'a făcut învoiala, ca sĕ se susțină proporția de până acum: pentru *Austria* 65·6%, pentru *Ungaria* 34·4%. Cvota acésta s'a stabilit pe timp de 9 anĭ, dela 1 Iulie 1900 până la 31 Decemvre 1909.

Din delegațiunĭ.

(Espunerea ministrului Goluchowski.)

In ședința comisiunei budgetare austriace, ținută alaltăerĭ, ministrul comun al afacerilor esterne contele Goluchowski șĭ-a făcut espunerea sa anuală asupra situațiunei esterióre.

Contele **Goluchowski** declară deja la început, că de astă-dată renunță la desfășurarea mai amĕnunțită a situațiunei, de óre-ce în cele câte-va lunĭ dela ultima sesiune a delegațiunilor, nu s'a întêmplat nimic, ce ar necesita o espunere mai amplă.

Visita Majestății Sale la Berlin corespunde relațiunilor de intimitate dintre cei doi monarchĭ și statele lor. Décă de o parte n'ar trebui sĕ se accentueze prea mult, că visita acésta n'a fost provocată de cestiunĭ politice speciale, de altă parte nu se póte nega însemnătatea, ce i-se cuvine, ca o nouă întărire a principiilor, pe care se rézimă edificiul alianței de pace din Europa centrală.

Garanțiile prețióse de pace pentru continentul european de care am făcut amintire în anul trecut, esistă și astădĭ în întregimea lor. Ele dau speranța, că întru cât se póte estinde prevederea omenéscă, vor promova desvoltarea neturburată a stărilor normale. In privința acésta raportul de alianță al monarchiei austro-ungare cu Germania și Italia își află întregire în *ințelegerea dintre noi și cabinetul din Petersburg* cu privire la cestiunile orientale și mai mai ales la cele din Peninsula-balcanică, precum și în escelentele raporturĭ cu celalte puterĭ. De altă parte este întemeiată presupunerea, că recunóscerea acelor resultate binefăcĕtóre, carĭ și până acum s'au dovedit pentru pacea Europei, va întări și pe ceilalțĭ factorĭ nu mai puțin în intenția, ca se conlucre sincer și leal la consolidarea acestei opere, care singură este în stare de a ne scuti de conflicte internaționale și de sguduirĭ adâncĭ.

Contele Goluchowski are speranța, că conflagrația dintre *Anglia și republicele sud-africane* nu va provoca nicĭ în viitor urmărĭ grave pentru marile puterĭ. E un moment îmbucurător acesta, care însĕ nicĭdecum nu póte slăbi fierbintea dorință de a vedé cât mai curênd sfîrșitul rĕsboiului. E greu a spune, ce prospecte sunt pentru așa ceva; la tot casul însĕ *crede absolut eschis intervenirea amicală a unei alte puterĭ*, care de alt fel n'ar avé resultat, decât décă ambele părțĭ beligerante ar fi aplecate, *ceea-ce însĕ nu esistă.*

Ministrul respinge atacurile provenite din pretinsa violare a neutralității de către Austro-Ungaria. Motivéză apoi sarcinele nouĕ, ce se aruncă asupra poporațiunei. Sporirea cheltuelilor a fost redusă pe cât era posibil și pe cât permitea starea de apĕrare a monarchiei. Nicĭ odată însĕ nu este iertat sĕ se uite, că și în mijlocul constelațiilor celor mai pacĭnice, pot sĕ urmeze evenimente, carĭ sĕ atingă posiția de mare putere a monarchiei și carĭ trebue sĕ ne găséscă pregătițĭ.

*

A urmat desbaterea. Cel dintâiu a luat cuvêntul Dr. *Slama*, care în numele delagaților cehĭ a declarat, că Cehii vor vota contra budgetului, de-oparte pentru-că ei *n'au încredere* față de persóna ministrului de esterne, de altă parte pentru-că nu sunt mulțămițĭ cu politica lui. Face imputărĭ lui Goluchowski, că se amestecă în politica interióră a Austriei, așa că 'ĭ s'ar cuveni mai bine titlul de ministru al afacerilor interióre. El a fost care a rĕsturnat cabinetul Thun; în lupta contra *formulei Szell* a făcut fața unui adevĕrat *Janus*, și acum a lucrat pentru Austria și contra lui Szell, acum pentru Ungaria și Szell.

Poporul cehic, continuă Slama, a întêmpinat cu bucuriă apropierea monarchiei de Rusia. Austro-Ungaria a ajuns, în fine sĕ-șĭ reguleze de-opotrivă raportul ei față cu Germania și Rusia. Dér esistă temerea, că evenimentele din Berlin pot sĕ turbure înțelegerea.

Contele *Dzieduszycki* arată cât de greu îi este Austriei sĕ facă politică esternă. Piedeca principală sunt turburările dinăuntru. Laudă politica lui Goluchowski, care scie se armonieze politica păcii cu posiția de mare putere a monarchiei. Popórele Austriei însĕ se bage de sémă, căcĭ rĕsboiul de limbă germano-cehic póte sĕ facă incapabilă orĭ ce politică esterióră și sĕ causeze cele mai marĭ pagube economice monarchiei, provocând grave pericule sociale și nimicind libertatea și autoritatea statului.

Contele *Goluchowski* rĕspundĕnd lui Dr. Slama spune, că n'a avut prilej de-a lucra în contra intereselor Cehilor, deóre-ce nu se ocupă de politica interióră. Incât pentru afirmarea lui Slama, că în Bulgaria și Serbia nu se mai găsesce nicĭ un austro-fil, ministru declară, că scopul politicei monarchiei nu este de-a alcătui în acele țĕrĭ partide, carĭ sĕ lucreze pentru noi. Principiul, pe care se rézimă înțelegerea cu Rusia, este principiul neamestecului în afacerile interne ale statelor din Balcanĭ, ceea-ce face a-se înlătura orĭ-ce conflict.

După-ce mai vorbesce marchisul *Bacquehem* solidarisându-se cu politica lui Goluchowski, delegațiunea a trecut la desbaterea specială.

Congregaţia comitatului Caraş-Severin.

(Raport special al „Gazetei Transilvaniei“.)

Lugoş, 13 Maiŭ n.

— Urmare. —

D-l Dr. *Stefan Petrovicĭ*: On. Congregaţiă! Pe cel ce cunósce temperamentul d-lui Bredioeanu trebue sĕ-l prindă mirarea cu câtă calmitate şi-a desvoltat propunerea sa şi motivele ei, dér tot-odată a trebuit sĕ-l prindă mirarea, cu ce apucăturĭ îşĭ motivéză comitetul permanent propunerea sa şi cu câtă uşurătate susţine şi motivéză d-l Suttag propunerea comitetului permanent.

Ce am audit, d-lor, aicĭ? Am audit, că în definitiv d-l Suttag consimte cu comitetul permanent, anume ca propunerea d-lui Bredioeanu sĕ nu se priméscă; în privinţa motivelor însĕ se deosebesce ca ceriul de pĕmênt, pentru-că pe când comitetul permanent — în conformitate cu ordinaţiunile din cestiune — négă esistenţa naţiunei române, d-l Suttág recunósce, că aceea esistă şi că a făcut progrese culturale marĭ.

Onorată Congregaţiă! Şi eu am învĕţat atât drept teoretic, cât şi positiv şi tóte normele, cum are sĕ se tălmăcéscă o lege, déră din art. de lege 44 din 1868, care vorbesce despre „nemzetiségi egyenjogúság“, despre egalisarea, prin urmare egalitatea *naţionalităţilor* în privinţa drepturilor, nicĭ când n'am putut deduce şi nicĭ nu voiŭ puté deduce — décă nu voi nebunì cumva, de ce sĕ mĕ feréscă Dumnedeu, — că naţionalitatea română nu-i recunoscută, séu că s'ar fi decretat de neesistentă.

Nicĭ nu putea fi decretată de neesistentă, pentru-că poporul român e în esistenţa sa independent de voinţa orĭ-cărei legislaţiunĭ, şi precum sórele ar esista şi décă i-ar fi venit bunăóră lui Banffy séu altui patentat în minte sĕ decreteze, că nu esistă, tot aşa şi naţionalităţile nemaghiare esistă, orĭ-ce lege s'ar face şi orĭ-cum s'ar tălmăci şi aplica aceea.

Art. de lege 44 din 1868 în întroducerea lui a creat o *noţiune abstractă*, noţiunea „naţiunei politice“ pentru complexul tuturor cetăţenilor din Ungaria, însĕ prin crearea acestei noţiunĭ abstracte n'a putut decreta şi nicĭ n'a decretat de neesistente naţionalităţile specifice din ţéră, pentru-că décă decreta acésta, decreta tot-odată, că nicĭ naţionalitatea specifică maghiară, adecă maghiarimea de rassă, nu esistă, ci cred că nicĭ D-vóstră nu admiteţĭ, că s'ar fi decretat.

Dér nu vréu sĕ discut cu comitetul permanent, ci vréu sĕ reflectez d-lui Suttág, care recunoscênd esistenţa naţionalităţii române, află cu cale a sustinè *în faţa nóstră*, că naţionalitatea română din Ungaria nu-i asuprită, ci patria ca mamă comună a grijit de tóte popórele aşa, că naţionalitatea română a devenit desmierdată (dédelgetve, elkényeztetve) şi din acéstă causă pretenţiósă.

Nu m'aşĭ mira, décă altul, bunăóră d-l Bösz (presidentul partidului liberal din comitat) ar susţiné aşa ceva, dér mĕ mir, mĕ îngrozesc, când aud pe d-l Suttág susţinênd în faţa nóstră aşa ceva d-sa, care a îmbĕtrânit între noi şi anume pe un teren unde în deosebĭ ar trebui sĕ se cultive progresul naţional, pe terenul instrucţiunei a îmbĕtrânit ca profesor şi inspector de şcóle.

Décă vorbia altul, bunăóră d-l Bösz, vorbiam despre alt ram al administraţiei, bunăóră despre miliţiă, séu despre administraţia strict comitatensă, în care cas aşĭ puté observa, că în înţelesul legei şi fişpanul ar trebui sĕ fiă român; faţă de d-l Suttág însĕ mĕ restrîng la terenul instrucţiei, pe care a îmbĕtrânit.

D-l Suttág susţine, că am devenit pretenţioşĭ, din causă, că am fost din partea patriei, din partea mamei comune, desmierdaţĭ. — Sĕ vedem o lécă, cum stăm cu desmierdarea „dédelgedés-ul, „elkényeztetés“-ul?

Legea positivă a ţĕrei dispune între altele, ca instrucţia până la studiul academic sĕ se facă din partea statului în limba română, dispune mai departe, că orĭ-ce corporaţiune póte sĕ înfiinţeze şcóle, ba chiar şi particularĭ, décă-i trage inima.

Acestea sunt dispoziţiunĭ legale positive! Acum te întreb d-le Suttág, câte scóle medii a ridicat statul pe séma Românilor?... rĕspunde-mĭ câte? décă îmĭ spui numai un gimnasiu, o scólă reală séu comercială, atuncĭ mĕ dau bătut!

Nicĭ atâta nu-i destul, că în decurs de 30—32 de anĭ, de când s'a făcut legea, statul n'a ridicat nicĭ o şcólă medie pentru Românĭ, ci n'a permis nicĭ altora sĕ ridice pe banii lor scóle. Sunt mai bine de 20 de anĭ de când Caransebeşenii au presentat guvernului ţĕrei operatele pentru a înfiinţa *pe banii lor* un gimnasiu în Caransebeş, déră, — încât sciu eu — până adĭ n'au primit nicĭ un rĕspuns.

Şcólele medii esistente, carĭ în parte datéză de pe timpul influinţei nemţescĭ, — pe care noi n'o dorim, — sunt parte deja maghiarisate, parte pe cale de a fi maghiarisate. Apoi patria-i mamă comună, közös édes anya, d-le Suttág?... E mamă comună?... Da e, *şi* mamă încă cum se dice: pentru unii mumă, pentru alţii 'i ciumă! (strigăte *ellál*! *ellál!*)

Dr. Petroviciŭ (unguresce): Binevoiţĭ a nu fi impacienţĭ, altcum cine vrea póte merge acasă, votarea şi aşa a trecut. (Continuă românesce). Dicĭ d-le Suttág, că am progresat... Ar fi séu ignorant, séu pessimist Românul acela, care ar susţiné, că n'am progresat. Ce dovedesce însĕ acésta? Dovedesce óre, că mama comună ne-a ajutat, séu chiar desmerdat? De fel nu! Progresul poporului român, mult puţin, e de a se mulţumi zĕlului poporului român pentru progres, apoi vitalităţei şi inteligínţii sale naturale, adecă *lui Dumnedeu*, ér nu sprijinului binevoitor al mamei comune.

Nu-i întrebarea, Onor. Congregaţiă, ce progres am făcut, ci ce progres puteam face, décă nu ni-se denegau condiţiunile de progres.

Cel ce cunósce cât de puţin istoria culturală a poporului român, scie, că poporul român din regatul României în mare parte din causă că Turcii şi alţĭ duşmanĭ, când treceau la noi, trebuiau sĕ tréoă peste trupurile şi averile fraţilor din România, rĕmăseseră atât de tare în urma Românilor din Ardeal şi Ungaria, încât înainte de 70—80 de anĭ abia aveau şcóle publice pentru instrucţia naţională, ér dascălii şi-i împrumutau dela noi.

Şi adĭ unde au ajuns ei şi unde am rĕmas noi? Şi aşa-i că din causa, că am fost desmerdaţĭ?

Da, am progresat, însĕ unde stă scris, d-le Suttág, că am progresat în destul! D-vóstrĕ Vĕ gândiţĭ: Aţĭ progresat în destul şi aşa sunteţĭ prea ai dracului (ilaritate) ce mai vreţĭ? Noi însĕ vrem sĕ mai progresăm, conform facultăţilor nóstre, şi nu recunóscem c'ar esista comitat, stat séu vr'un împĕrat pe lume, care ar avé dreptul sĕ ne fixeze un punct până unde avem sĕ progresăm, şi mai departe nu!

S'a dis, ce în sala comitatului nostru încă nu s'a fost dis, că partidul naţional român tindea la desfacerea unităţii şi integrităţii statului.

Eu ca membru al partidului naţional român protestez cu tótă puterea în contra acestei acuse, aduse poporului român întreg constituit într'un singur partid. — Şi eu sunt patriot bun; am fost soldat, contribui din câştigul agonisit cu sudórea feţei la susţinerea statului şi stau la disposiţia binelui public cu tótă inteligenţa mea, prin urmare nu recunosc nimĕnui dreptul de a-mĭ trage la îndoială patriotismul.

Patrioţĭ rĕi sunt aceia, carĭ ignorând menitiunea statului îl duc eventual la descompunere, décă nu la perire, pentru-că în diua de adĭ nimenĭ nu mai susţine — „*darüber sind gelehrte und ungelehrte einig*“ — că statul ar fi scop, că popórele ar fi pentru stat. Acum şi mulţimea scie, că statul e o instituţiă, că individii şi popórele, carĭ trăesc într'ênsul sĕ-şĭ pótă ajunge mai uşor scopurile, atât cele materiale, cât şi cele culturale generale şi speciale naţionale.

Vĕdênd, d-lor, că V'a plăcut asĕmĕnarea făcută de d-l Suttág între patriă şi mamă, daţi-mĭ voiă sĕ fac şi eu o asemĕnare spre ilustrarea meniţiunei statului. Sĕ ni-l închipuim ca un consorţiu, sĕ ne închipuim bunăóră, că Maghiarul, Românul, Slovacul, Sêrbul şi Neamţul au format un consorţiu de câştig comun şi de traiŭ comun. Intreprinderea merge de minune. Din câştigul mare ar puté trăi toţĭ binişor. Ei, dér ce se întêmplă? Din câştigul comun mâncă ce i drept toţĭ laolaltă, dér Maghiarul mănâncă friptură şi bea vin bun (sgomot şi strigăte: *elâll*!), Românul mănâncă mămăligă, Slovacul crumpene (cartofĭ), Sêrbul şi Neamţul tot aşa.

Aşa-i adĭ, aşa-i mâne, aşa-i poimâne. Admit, ce credeţĭ D-vóstrĕ, că nemaghiarii sunt mai proştĭ; aşa de proştĭ însĕ tot nu sunt, ca sĕ nu vadă, că din câştigul comun li-se cuvine şi lor mâncare asemenea cu a Maghiarului. Şi décă nu sunt aşa de proştĭ, credeţĭ D-vóstrĕ, că nu vor cere? Şi décă nu li-s'ar da, credeţĭ D-vóstrĕ, că nu s'ar puté întêmpla sĕ vré sĕ iee cu puterea? Şi décă da, credeţĭ D-vóstrĕ, că acel consorţiu se mai póte susţine? (Sgomot, murmur *elâll*!)

Fişpanul (unguresce): Rog pe d-l vorbitor sĕ vorbéscă mai rar, ca sĕ-l înţeleg şi eu bine, şi sĕ binevoiéscă a nu ascuţi într'atâta contrastele.

Dr. Petroviciŭ (unguresce): Spre ilustrare tocmai aceea vréu, apoi *românesce*: Vréu sĕ ilustrez menirea statului şi cine's aceia, carĭ — indirect — lucră la eventuala desfacere a integrităţii statului. Noi n'o facem acésta, noi vrem sĕ lucrăm la lumina dilei şi e dreptul şi datorinţa fiăcărui cetăţén, care are pricepere séu şi numai simţ pentru viaţa de partid, când pe cale ilegală i-se face cu neputinţă discuţiunea liberă şi activitatea.

Făcênd aceste observărĭ sprijinesc propunerea d-lui Bredioeanu.

Despre cele ce au mai urmat voiŭ raporta ulterior.

Un proces pentru „agitaţiă“ în Turda. In 11 Maiŭ n. s'a pertractat înaintea tribunalului din Turda un proces pentru „agitaţiă“. Acusatul era proprietarul român din Poiana d-l Nicolae *Rusu*, care la denunţarea unor Românĭ netrebnicĭ din Poiana, a fost pus sub acusă pe motiv, că în diua de 20 August ar fi dis către preotul, că de ce pune „fleandura“ de stindard pe şcólă şi biserică, neavênd Românii a face nimic cu nisce regĭ păgâni. Din tótă scornitura acésta era însĕ numai atâta adevĕrat, că numitul proprietar întrebând pe preotul comunei de ce a arborat steagurĭ pe biserică şi şcólă, acesta a rĕspuns, că diua Sf. Stefan e sĕrbătóre impusă prin lege, ér d-l Rusu a observat: „Aşa-dér de aceea e *flamura* pe biserică şi şcólă? Nicĭ nu sciu de ce serbăm noi pe regele acela, care n'are alt merit, decât, că a încreştinat pe Ungurii păgânĭ“.

Acusatul a fost apĕrat de d-l Dr. Eugen *Pătăceanu*, care a combătut cu succes acusele şi învinuirile procurorului. Acesta şi-a luat îndrăsnéla de-a da Românilor lecţii de patriotism şi a-i acusa de nerecunoscinţă faţă de patriă. Cu tótă apĕrarea demnă şi bărbătéscă şi cu tóte că s'a arătat cum denunţanţii au falsificat înţelesul vorbelor dise de acusat, tribunalul a adus totuşĭ o sentinţă fórte aspră. A condamnat pe Nicolae *Rusu* la *patru lunĭ temniţă ordinară*, *100 fl. amendă în banĭ şi la suportarea speselor procesului.*

Pentru-ca sĕ se scie cine sunt denunţanţii amintiţĭ mai sus, étă le dăm aicĭ numele: Tereban Todor, Florea Todor şi Ioan Rusu, toţĭ din Poiana. Cei bunĭ şi întregĭ la suflet sĕ se feréscă de aceste unelte ale duşmanilor.

Congrua catolicilor. După socoteala făcută de comitetul central pentru congruă, se recer două milióne şi 300,000 coróne pentru dotarea parochielor mai slabe. Din suma acéstă, 300,000 cor. ar fi sĕ se acopere din fondul religionar, ér restul din proprietăţile bisericescĭ mai marĭ. Acum se lucréză la aflarea cheiei pentru repartiţiarea acestei sume între cele 4 metropolii, 10 episcopate, 27 consistorii şi 18 mănăstirĭ. Sunt două planurĭ pentru repartiţiarea sumei acesteia, dintre carĭ se crede mai probabil de a fi primit planul, după care se va întemeia un fond al congruei prin contragerea pe amortisaţiă a unui împrumut de patru-decĭ milióne cor. cu întabularea proprietăţilor bisericescĭ amintite mai sus.

In cestiunea Porţilor-de-fier.

„*Corespondenţa Politică*“ din Viena a primit asupra *negociărilor austro-ruse* cu privire la Porţile-de-Fier următórea scrisóre din Petersburg:

„Diferendul se referă la interpretarea articolului 57 din tractatul din Berlin, care a acordat Austro-Ungariei dreptul de a percepe taxe provisorii pentru acoperirea cheltuelilor de regularisare a fluviului.

„După concepţia austro-ungară, articolul acesta implică dreptul de a percepe şi în acelaşĭ timp a fixa quantumul taxelor; guvernul austro-ungar a făcut sĕ se observe, că aceste taxe sunt fórte micĭ şi că mare parte a sarcinelor a fost asumată de tesaurul ungar.

„Rusia a menţinut punctul sĕu de vedere, anume că determinarea tarifului de peagiu trebuia sĕ fie precedată de un acord între tóte puterile contractante. Enumerând argumentele, ce le-a invocat întru apĕrarea punctului sĕu de vedere, guvernul rus a stăruit din capul locului asupra faptului, că el în cestiunea acésta nu e călăuzit decât de sentimentele lui amicale pentru guvernul austro-ungar şi de intenţiunea seriósă de a ajunge la o înţelegere.

„In cursul schimbului de vederĭ asupra acestei afacerĭ, Rusia, deşi şĭ-a menţinut punctul sĕu de vedere, nu s'a depărtat nicĭ-odată de sentimentul amical ce domnesce în relaţiile celor două ţĕrĭ. De vreme ce schimbul de note n'a adus nicĭ o schimbare în opinia celor doi negociatorĭ, s'ar păré, că afacerea nu va mai da loc, de-ocamdată, la noué corespondenţe“.

Cronica externă.

Succesul naţionaliştilor francesĭ. Scim, că la alegerile comunale din Paris, naţionaliştii au raportat un frumos succes. Obţinuseră adecă 30 de scaune din 49. Au mai rĕmas în balotaj 30. Alegerile de balotaj s'au făcut Dumineca şi din 30 de locurĭ ei au câştigat 19. Au fost aleşĭ aşadér în representanţa comunei Paris 49 de naţionaliştĭ, numĕrul membrilor consiliului fiind 79. Va sĕ dică naţionaliştii forméză acum majoritatea. Foile republicane şi socialiste recunosc, că au suferit înfrângere seriósă în Paris.

Rusia şi Serbia. Se afirmă, că regele Alexandru al Serbiei a început dilele aceste acţiune pentru o apropiere a Serbiei de Rusia. Diarul rus „Novoie Vremja“ confirmă acest lucru. Trimisul sêrb la Viena ar fi conferit cu contele Kapnist, ambasadorul rus, ér trimisul Sêrb la Paris ar fi avut însărcinarea sĕ céră guvernului frances buna voinţă pe tema acésta. Regele Serbiei ar fi dispus de a acorda amnestiă pentru toţĭ condamnaţii politicĭ, sĕ recheme pe fruntaşii radicalĭ aflătorĭ în strĕinătate şi sĕ compună un minister, în care majoritatea ar fi radicalĭ. Regele Alexandru nu voesce însĕ sĕ admită îndepărtarea de Serbia a ex-regelui Milan.

Ameninţările Irlandesilor. Cu tótă călĕtoria reginei Victoria la Dublin şi cu tóte manifestaţiile lor pacinice, Irlandesii sunt adênc nemulţămiţĭ. Acestei nemulţămirĭ i a dat espresiune John *Redmond* şi John *Dillon* cu ocasiunea unei adunărĭ poporale. Redmond a dis în vorbirea lui, că în momentul când primirea cavalerésca ce i-s'a făcut reginei în Irlanda, ar fi dat ansă la consolidarea raporturilor pacinice, ministru-preşedinte *Salisbury* începù sĕ presente în false colorĭ postulatele Irlandesilor şi sĕ le respingă în mod vătĕmător. Irlandesii, continuă Redmond, vĕd adĭ mai clar ca orĭ şi când, că pe calea păcii şi lealităţii nu vor ajunge la vindecarea ranelor lor. — *Dillon* a făcut apel la unirea tuturor Irlandesilor în faţa viitórelor alegerĭ.

De după culisele triplei alianţe. Revista politică rusésca „*Slavjanoki Viek*“, ce apare în Viena, publică un episod interesant referitor la tripla alianţă, episod întêmplat la 1897. Redactorul revistei declară pe cuvêntul sĕu de onóre, că episodul l'a scris un vechiu diplomat cu autoritate. El este următorul:

In diua declarării rĕsboiului turcogrec, 17 Martie 1897, oficiul de esterne din Viena a adresat o notă miniştrilor de esterne din Berlin şi Roma, cerêndu-le învoirea pentru o *formală anectare a Bosniei şi Herţegovinei*. Cei din Viena erau ca şi sigurĭ, că vor primi rĕspuns favorabil, dér s'au înşelat. Mare a fost surprinderea când s'a vĕdut rĕspunsul *Germaniei*, în a cărei notă se găsesce următorul pasagiu: „Scopul înfiinţării triplei alianţe n'a fost de a sprijini ofensiva, ér peninsula-balcanică nu este permis sĕ se turbure la nicĭ un cas“. Rĕspunsul *Italiei* a fost mult mai energic. El era: „*Decă Austro-Ungaria anectéză Bosnia şi Herţegovina, Italia va ocupa numai decât Albania*“.

Nota germană a făcut la Viena o impresiă atât de penibilă, încât pentru contrabalansarea ei Wilhelm II a mers la 27 Aprilie 1897 cu totul pe neaşteptate la Viena. Nu mult după acésta Francisc Iosif s'a dus la Petersburg, călĕtoriă, ce a dat prilej la înfinite comentarii politice. In urma acestei întrevederĭ dintre împĕraţii Rusiei şi Austriei s'au ivit ideia acelei *en-*

tente cordiale între Rusia și Austro-Ungaria, care s'a născut sub influența evenimentelor amintite. Urmarea pășirei energice a Italiei a fost, că ministeriul de rĕsboiŭ din Viena a credut necesar sĕ fortifice citadelele din Trient și Cattaro, ceea-ce a costat până acum cel puțin 30 milióne florinĭ".

Turburările din Spania s'au mai potolit. Din Madrid se telegrafézá, că déoă *Uniunea Națională* ar refusa serios plata dărilor, guvernul va suspenda în întrégă Spania garanțiile drepturilor constituționale.

SCIRILE DILEI.

— 3 (16) Maiŭ.

3 (15) Maiŭ. Asérá și-a dat întâlnire în pavilionul din grădina dela „Pomul verde" o numĕrósă societate română din tóte classele, bărbațĭ și femei, serbând în veselă armonia amintirea memorabilei dile din istoria nóstră națională.

Nouĕle statute ale fondului de pensiune pentru parochii și diaconii bisericei S-lui Nicolae din Brașov și dela biserica S-tei Adormirĭ din Brașov-cetate, precum și pentru profesorii dela gimnasiul, șcólele reale și comerciale române gr. or. din Brașov, după cum spune „Tel. Rom.", au fost aprobate din partea consistoriului archidiecesan în ședința sa plenară dela 1 Maiŭ v. cu adausul, că se va considera ca căsĕtoria deplină numai aceea, care are și binecuvĕntarea bisericei, și: déoă vre-unul dintre eredii unui pensionar îndreptățit este incapabil de câștig, sĕ 'i-se dea ajutor până la mórte.

La conservatorul din Viena s'au făcut dilele acestea esamenele. „Neue fr. Presse" în raportul sĕu despre aceste esamene înșiră numele acelor eleve, carĭ au fost recunoscute ca „*talente frumóse*". Printre acestea se află și d-ra *Aglaia Lupu*, de origine din Bucovina, care a absolvat în Sibiiu șcóla de fete a Asociațiunei.

Serbarea italiano-română din Iașĭ. In séra de 30 Aprilie v. Iașii se aflau în sĕrbătóre, sala Teatrului Național fiind ocupată de o lume imensă printre care mulțĭ profesorĭ universitarĭ și mulțĭ studențĭ purtând cocarda italiano-română. Artiștii *Giovachini*, Aristița *Romanescu* și Camellia *Mihăilescu* au smuls furtunĭ de aplause. Imnul patriotic italiano-român a stârnit un adevĕrat entusiasm, trebuind sĕ fiă repetat. Artistul *Barelli* a recitat cu mult foc oda: „*I Rumeni a Roma*" de I. Barberis. La fine autorului i s'a făcut o căldurósă manifestațiă, fiind chiămat la rampă. D. State *Dragomir* a recitat versurĭ de ocasiă, cu mult talent. Dn. Teodor *Burada*, a fermecat asistența prin doinele și cântecile naționale românescĭ. In „Furtuna Casnică", d-na Aristița *Romanescu* a smuls salve de aplause. Pe la inceputul sĕrbarei vre-o cincĭ studențĭ socialiștĭ bețĭ au aruncat în sală un pamflet prin care insultau pe organisatorii serbărei; lumea le-a arătat tot disprețul, aclamând frenetic pe membrii comitetului național studențesc în frunte cu dn. V. Brăescu. La órele $8^1/_2$ a sosit și consulul italian, însoțit de dn. V. Brăescu. Lumea a aplaudat; consulul era vădit emoționat de acéstă manifestațiă de simpatiă. Serbarea a avut un mare succes moral; în tot timpul a domnit cordialitatea și entusiasmul cel mai mare; ordinea n'a fost turburată de nimenĭ, poliția fiind făcută de studenții naționalișțĭ. Au sosit, spune „Ap. Naț.," telegrame de felicitare dela d-l V. A. Urechiă, care fù împiedecat de a lua parte și alte vre-o 80 telegrame din țéră și străinătate.

Pregătirĭ pentru 10 Maiŭ. In vederea serbării dilei de 10 Maiŭ, în Bucurescĭ s'au început deja lucrările pentru construcția tribunelor de pe bulevardul Academiei. Ca și anul trecut, se vor construi mai multe paviliόne de-o parte și de alta a statuei Mihaiŭ-Viteazu, de unde Maj. Sa Regele va primi defilarea trupelor. Ministeriul instrucțiunei publice a dispus, ca vacanțele șcólelor sĕ încépă în séra de 8 și sĕ se sfirșéscă la 11 Maiŭ.

Logodnă. D-l *Pavel Percea*, profesor la gimnasiul român din loc, s'a logodit în 29 Aprilie v. c. cu d-ra *Hortensia Popescu*, fiica d-lui advocat din loc Victor Popescu. — Sincerele nóstre felicitărĭ!

Efectele fisiologice ale electricitățeĭ. Arsonval, membru la Academia de sciințe din Paris, a ținut la Sorbona o conferență fórte aplaudată, cu titlul de mai sus. Arsonval a arătat câte-va esperiențe fórte curióse, de pildă, făcênd sĕ trécă prin propriul sĕu corp curențĭ puternicĭ capabilĭ de a aprinde o serie de lămpĭ electrice, fără sĕ simtă cea mai mică emoțiă. Acéstă esperiență arată, că reacțiunea fisiologică merge accentuându-se până la 2500 de escitațiunĭ pe secundă. Dela acéstă cifră înainte, escitațiunea merge din potrivă, scădênd, astfel, că un curent puternic și constant póte străbate corpul omenesc fără nicĭ o primejdiă. De aci decurg aplicațiunĭ terapeutice numĕróse și importante pentru tóte maladiile. Conferențiarul citézá apoi numĕróse observațiunĭ făcute de practicianĭ asupra tuberculosei, din carĭ resultă, că tratamentul cu electricitate este fórte eficace. Terminând conferențiarul își esprimă convingerea, că electricitatea e chemată sĕ revoluționeze medicina după cum a revoluționat și industria.

Monete retrase. Ministerul român de finanțe a retras până acum monete șterse și găurite pentru suma de 600,000 de lei. Ministerul crede, că astfel de monete nu se mai află în circulațiune, decât pentru o sumă fórte neînsemnată. Monetele retrase se vor rebate.

La St. Helena. Diarul „Matin" din Paris a trimis pe un raportor al sĕu la Carrère pentru a intervieva pe generalul *Cronje*. Nu s'a permis raportorului interviewul fără o autorisare specială a ministerului Coloniilor din Londra. Presa francesă e furiósă de acésta, deóre-ce platoul Longwood, unde a murit Napoleon, a fost cedat Franciei și e considerat ca teritoriu francez. Se povestesce, că cu prilejul cesiunei acestui loc, acum 40 de anĭ, s'au trimis într'acolo patru păzitorĭ francesĭ, carĭ au fost uitațĭ. Unul din ei mai trăesce și e însurat cu o englesă. El mai înțelege limba sa maternă, dér o vorbesce cu greu.

Proces de scopițĭ. La Petersburg s'a judecat un proces, în care figurau 42 de scopițĭ, o sectă oprită în Rusia. Opt acusațĭ au fost achitațĭ, după ce au dovedit, că nu fac parte din sectă, ceilalțĭ au fost osândițĭ a se stabili în Siberia ostică și a sta sub supraveghiere polițienéscă.

Concursul pentru catedra de pictură dela șcóla de bele-arte din Bucurescĭ a început erĭ. Sunt înscrișĭ trei candidațĭ, d-nii Voinescu, Bran și Vintilescu. Juriul este compus din d-nii V. A. Urechiă, C. Stăncescu și V. Hegel.

Căsĕtoriă americană. In Kansas City și Mulhall, s'a făcut o căsĕtoriă adevĕrat americană. Mirele, din causa afacerilor urgente neputênd sĕ se deplaseze din Washington și mirésa neputênd sosi la timp la Kansas City, s'a făcut un aranjament cu societatea telegrafică, astfel, ca sĕ se pună logodiții în comunicare telegrafică directă. Mirele, predicatorul și doi martorĭ se aflau într'o stațiune, mirésa cu părinții ei și o soră, în cealaltă stațiune. Tóte întrebările și rĕspunsurile, precum și alocuțiunea predicatorului au fost comunicate prin sirmă, și cetite de ambele părțĭ de funcționarul telegrafist. Ceremonia a durat 20 minute.

84 anĭ ca păstor. Gavrilă Gherman din Drag când era de 7 anĭ a întrat la familia Wesselényi, ca păzitor de gâsce, mai târdiu însĕ Gavrilă a fost avansat la slujba de păzitor de oi și în acéstă slujbă stă și astădĭ cu onóre la postul sĕu, fiind deja în perioda a treia a vieții omenescĭ. Cu un serviciŭ atât de îndelungat nu s'a putut lăuda nicĭ păstorul deesc al lui Odyseus, despre care povestesce Homer. Pentru credința, cinstea și purtarea sa, Gherman a fost decorat de monarchul Francisc Iosif cu crucea de argint „serviciul credincios".

Emigranții din Zemplin.

Solgăbirĕul cercului Homona, din comitatul Zemplinului, cu numele Nic. Haraszthy, a adresat comitetului administrativ al acelui comitat un raport fórte interesant cu privire la emigranții din cercul sĕu. Étă ce spune acest solgăbirĕu:

Emigrările la America, dice el, pentru aceea au luat în anii din urmă așa marĭ dimensiunĭ, fiind-că — după spusele poporului — nicĭ odată nu li-a mers acolo atât de bine muncitorilor, ca dela 1899 încóce. Cei ce se reîntorc din America acasă își plătesc înainte de tóte dările către stat; moșiórele, ce li-s'au licitat înainte pentru dare, parte pentru datorii la privațĭ, séu pe carĭ proprietarii lor cu preț de nimic le-au amanetat cu ocasiunea plecărei lor în America, le rescumpĕră cu *preț de 10—20 orĭ mai mare*, așa că astădĭ puține moșii țĕrănescĭ mai sunt, pe carĭ sĕ nu le fi rescumpĕrat.

De când cu emigrarea în masse la America, fiă-care țĕran are car cu boi frumoșĭ și alte vite, pórtă o economiă *mai rațională*; micile case primitive, le dĕrîmă rênd pe rênd și *pe întrecute clădesc în locul lor case de gust, pe hrana și îmbrăcămintea lor pun mai mare preț*. In Ungaria de nord bunul traiŭ și mulțumirea *a progresat*.

Déoă însĕ situațiunea țĕranului a început din nou sĕ se clatine, el érăși se duce în America, séu că își trimite anumițĭ membri din familiă, și pe calea acésta țĕranul póte sĕ-șĭ susțină și mai departe familia și economia sa. Sunt și de aceia, carĭ până acum au emigrat de câte 4—5 orĭ în America și érăși s'au reîntors. In decursul anului trecut au sosit din America în cercul Homonei *749.780 cor. și 74 banĭ*, ér în primele trei lunĭ ale anului curent 749.788 cor. 74 b.

Datele acestea dovedesc cu totul contrarul la ceea-ce afirmă dilnic șoviniștii jidano-maghiarĭ. Din ele se vede, că nu ademenirile unor agențĭ, ci nevoile vieții și imposibilitatea de-a mai suporta greutățile în patria lor silesc, pe cetățenĭ sĕ ia lumea 'n cap pentru a-șĭ câștiga peste țĕrĭ și mărĭ banii, cu carĭ sĕ-șĭ pótă plăti dările către statul ungar și sĕ-șĭ pótă rescumpĕra moșiórele zălogite pe la cămătarii jidanĭ, orĭ vêndute cu toba pentru dare.

NECROLOG. Subscrișii în numele lor și al numĕroșilor consângenĭ, cu inima frântă de durere aduc la cunoscință prea durerósă scire, că mult iubitul soț, resp. tată, frate și cumnat, Ștefan Iozon, învĕțător dirigent pensionat, după un morb greu, împărtășit cu sântele sacramente ale muribundilor, a trecut la cele eterne, Duminecă în 13 Maiu a. c. la 10 óre séra, în anul al 45-lea al etății și 18-lea al fericitei sale căsĕtorii. Rĕmășițele-i pământescĭ se vor aședa spre odihnă întru sperarea învierii în cimiterul gr. cat. din loc, Marțĭ în 15 Maiŭ la 3 óre după amiadĭ.

Fie-i țĕrâna ușóră!

Blașiŭ, 14 Maiŭ 1900.

Elisa Iozon n. Pop, ca soțiă; Iulian, Valeriu, Emil și Alesandru ca fii. Maria, Nicolae, Iosif și Ioan ca frațĭ.

ULTIME SCIRI.

Viena, 15 Maiu. In ședința de Joi a „Reichsrath"-ului Cehii vor continua obstrucțiunea.

Pretoria, 15 Maiŭ. In 12 l. c. Burii au *atacat Mafekingul* cu un violent foc din tunurĭ și puscĭ. Cartierul indigenilor a fost aprins de o granată și prefăcut în cenușă.

Londra, 15 Mai Buller a ocupat Dundee. Burii își concentrézá forțele spre rîul Vaal, retrăgêndu-se din statul Oranje.

Sofia, 15 Maiŭ. In armata bulgară se va introduce pușca ruséscă de calibru mic. Rusia a asigurat Bulgariei 120,000 astfel de puscĭ pe un preț bagatel.

Odesa, 15 Maiŭ. Vaporul „Petersburg" al flotei voluntare rusescĭ va trece încurênd prin Bosfor, ducênd 700 de soldațĭ la Vladivostok.

Roma, 15 Maiŭ. Stânga estremă a făcut cu ocasiunea redeschiderei camerelor în ședința primă de adĭ obstrucțiune atât de vehementă, încât a reușit a sparge ședința. Opozițiunea a intonat imnul lui Garibaldi și publicul de pe galerii a cântat cu ea împreună. Se crede, că mâne camera va fi disolvată.

Literatură.

O carte valorósă, scrisă de d-l *Ioan Popea*, profesor la șcólele române din Brașov. Cartea este întitulată: „*Caractere morale*, esemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popórelor vechĭ și moderne". Acéstă carte, atât prin esteriorul sĕu elegant, cât și prin cuprinsul sĕu bogat, de aprópe 400 pagine, este o adevĕrată podóbă în literatura nóstră. Atragem asupra ei atențiunea tuturor Românilor iubitorĭ de carte; în ea cetitorul va găsi o comóră nespus de prețiósă de învĕțăturĭ, de mângâierĭ, de însufletirĭ spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal. — Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureșianu", la libräria N. I. Ciurcu și la librăria H. Zeidner în Brașov.

DIVERSE.

Talentele împĕratului Wilhelm.

Étă, după o revistă englesă, talentele împĕratului Germaniei: Scie sĕ gătéscă bucate, sĕ jóce șah, sĕ picteze în uleiu și aquarelă, sĕ fotografieze, sĕ deseneze caricaturĭ; cunósce mecanica și electricitatea; scrie opere, drame, comedii; compune imnurĭ, dirigéză ochestre, cântă, danséză, e diletant în piano, mandolină și chitară; scie sĕ conducă un yacht, mână cai, póte comanda un regiment, o divisiă ori corp și o armată întrégă; scie oficia serviciul divin mai bine ca un episcop împușcă din sbor orĭ-ce pasĕre, vânéză tóte animalele sĕlbatice și înótă ca un pește... Mai vrețĭ?...

Diariștii francesĭ. Dilele aceste un colaborator al diarului „Gaulois" a intervievat pe cei mai renumițĭ scriitorĭ, rugându-i sĕ-șĭ dea părerea despre scolile de diariștĭ, înființate de curênd în Paris. Emil Bergerat rĕspunse: Diaristul este un scriitor modern. Nu-i mai mare, nicĭ mai mic, numai așa după cum îl voesce poporul. Dér ca sĕ confirm acest adevĕr, a-șĭ avé lipsă de un articol întreg séu chiar de o carte. Toțĭ scriitorĭ artiștĭ ai vécului acestuia au fost diariștii, — cartea este vis, diarul e viéța. Déoă rĕmân câte-va șire din ceea-ce s'a scris în vécul acesta, numai diaristicei avem a-i mulțumi, de-óre-ce diaristica împărtășesce urmașilor evenimentele presentului. Adolphe *Brisson* scrie: Diaristul e ceva, ce-i mai bun și mai rĕu din lume. Prin aceea, că vestesce adevĕrul comite séu mare bine, séu rĕu. Invidiați-i căcĭ ei pot sĕ-șĭ desvólte liber cugetările. Déoă societatea ar fi bine organisată, diariștii în etate de 50 anĭ ar părăsi diaristica. La acéstă etate, déoă ar puté, s'ar retrage cu totul în pensiă, séu s'ar apuca sĕ scrie tragedii, orĭ că ar păși pe cariera preoțéscă. Iules Claretie dice: Diaristul este asemenea ostașului de pe câmpul de rĕsboiŭ; diaristul este o ideiă, ce mereu înainteză. Diaristul e ostaș. El déoă îmbătrânesce își arată cu fală ranele. Diaristul trebue sĕ scie totul. Despre tóte lucrurile trebue sĕ se convingă personal. Ca cine-va însĕ sĕ aibă dilnic cel puțin una ideiă bună, într'adevĕr, e greu lucru.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţi:

Cărţi de rugăciiunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticea de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă a drept credincioşilor creştinĭ, *Ediţiunea IV corectată*. Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un esemplar în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV.* Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conţine peste 334 pag. Legată în păreţĭ tarĭ coloraţĭ, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ costă 22 cr. cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Preţul unui esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sĕrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu*. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Conţine vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicĭ sunt favorabil apreţiate şi din partea clerului inalt din România.

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conţin vre-o 400 pag. Preţul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predicĭ pentru Dumineci de *Iustin Popfiu*, învĕţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprindênd predicĭ frumóse pentru tóte Duminecele de peste an. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasiliu Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numerósele sale scrierĭ atât de mĕduóse, instructive şi cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Maiu 1900.

Renta ung. de aur 4%.	116.30
Renta de coróne ung. 4%.	91.90
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.30
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.25
Bonurĭ rurale ungare 4%	92.20
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	—.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	138.25
Renta de argint austr.	98.25
Renta de hârtie austr.	98.—
Renta de aur austr.	116.40
Losurĭ din 1860.	135.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.78
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	726.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	721.50
Napoleondorĭ	19.26
Mărcĭ imperiale	118.27½
London vista	242.67½
Paris vista	96.37½
Rente de coróne austr. 4%	97.50
Note italiene	90.56

Cursul pieţei Braşov.

Din 16 Maiu 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.04	Vênd.	19.08
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.84
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.28
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.73	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şése lunĭ	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an	8 francĭ.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.